28 Ιουλίου 2026

Όσιος Παύλος ο Ξηροποταμινός

Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Συναξαριακές Μορφές

Όσιος Παύλος ο Ξηροποταμινός - Ιερός Ναός Πρωτάτου (1290 μ.Χ.), έργο του Μανουήλ Παν

Image not found or type unknown
Όσιος Παύλος ο Ξηροποταμινός – Ιερός Ναός Πρωτάτου (1290 μ.Χ.), έργο του Μανουήλ Πανσέληνου

Εορτάζει στις 28 Ιουλίου εκάστου έτους.

Μονάς ο Παύλος ιδρύσας κάτω δύω,
Μονάς κατοικεί τας άνω μετ’ Αγγέλων.

Βιογραφία

Ο Όσιος Παύλος έζησε τον 10ο αιώνα μ.Χ. και ήταν υιός ευσεβών βυζαντινών αρχόντων, κατά τον βίο του «ύπατος των φιλοσόφων», που από νωρίς ασπάσθηκε την αρετή.

Ως επαίτης αναχωρεί από την Κωνσταντινούπολη κι έρχεται αγνώριστος στο αγιώνυμο Όρος. Κοντά στη σημερινή μονή του Ξηροποτάμου, της οποίας υπήρξε

κτήτορας, έστησε την ασκητική του καλύβη, έχοντας για στρώμα τη γη και για προσκέφαλο μια πέτρα. Η αρετή του τον έκανε θαυμαστό και οι άνθρωποι έρχονταν από παντού να τον γνωρίσουν. Στην πατρίδα του, όπου για λίγο επιστρέφει, γίνεται πηγή ωφέλειας μεγάλης.

Ο πόθος μεγαλύτερης ησυχίας τον απομακρύνει από τη μονή του Ξηροποτάμου και τον φέρνει στους πρόποδες του Άθω, όπου και αναγκάζεται από τους πολλούς μαθητές του να κτίσει νέα μονή, προς τιμή του Αγίου Γεωργίου, γνωστή σήμερα ως του Αγίου Παύλου. Προγνώρισε το τέλος του πριν από αρκετό καιρό και ετοιμάσθηκε για την αναχώρηση διδάσκοντας τους μαθητές του: «έχετε, τέκνα και αδελφοί, την αγάπην, την ευχήν, την ταπείνωσιν και την υπακοήν διότι όποιος μοναχός δεν έχη αυτάς τας αρετάς, δεν πρέπει να λέγεται μοναχός, αλλά κοσμικός».

Κείμενα του Οσίου Παύλου, σώζονται στη Μονή Ξηροποτάμου, εκ των οποίων έξι Κανόνες στους Αγίους 40 μάρτυρες, κανόνας ιαμβικός στον τίμιο σταυρό και λόγος στα Εισόδια της Θεοτόκου.

Νεώτερη ακολουθία συνέθεσε ο μοναχός Γεράσιμος Μικραγιαννανίτης.

Σημείωση
Σύμφωνα με τον Σ. Ευστρατιάδη η βιογραφία του οσίου Παύλου, που βρίσκεται στο Νέον Εκλόγιον, είναι τελείως φανταστική. Σ’ αυτό φέρεται σαν γιος του Βασιλιά Μιχαήλ Α’ του Ραγκαβέ (811 – 813 μ.Χ.) και της θυγατέρας του Αυτοκράτορα Νικηφόρου του Γενικού. Ευνουχίστηκε σε παιδική ηλικία και έφτασε σε μεγάλα ύψη φιλοσοφίας. Απαρνήθηκε τον κόσμο και πήγε στο Άγιον Όρος, όπου έκτισε τη Μονή Ξηροποτάμου, της οποίας και έγινε ηγούμενος. Η αγιορείτικη παράδοση όμως, τον θέλει σύγχρονο του αγίου Αθανασίου, ιδρυτή της Λαύρας.

Ἀπολυτίκιον
Ἦχος πλ. α’. Τὸν συνάναρχον Λόγον.
Βασιλείου ἀξία ἀνταλλαξάμενος, τὸν θεούφαντον τρίβωνα τῆς ὅσιας ζωῆς, ὡς ἀστὴρ ἐωθινὸς ἐν Ἄθῳ ἔλαμψας, καὶ ὁδηγεῖς φωτιστικῶς, Μοναζόντων τοὺς χορούς, πρὸς κτῆσιν τὴν τῶν κρειττόνων, Παῦλε Πατέρων ἄκρατης, καὶ πρεσβευτὰ ἡμῶν πρὸς Κύριον.

Κοντάκιον
Ἦχος δ’. Ἐπεφάνης σήμερον.
Ὡς ἀνάκτων βλάστημα, Παῦλε θεόφρον, κληρονόμος ἄξιος, καὶ υἱὸς ὤφθης εὐκλεής, τοῦ οὐρανίου Παντάνακτος, δι’ ἰσαγγέλου ζωῆς Πάτερ Ὅσιε.

Μεγαλυνάριον

Ὤφθης βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ὡς ἀνάκτων γόνος, κληρονόμος δι’ ἀρετῶν· σὺ γὰρ Πάτερ Παῦλε, ἀγγελικῶς βιώσας, τῆς ὑπὲρ νοῦν εὐκλείας, λαμπρῶς ἠξίωσαι.

Αγιογραφίες / Φωτογραφίες

Όσιος Παύλος ο Ξηροποταμινός - 1870 μ.Χ. (Χείρ Β. ιερομονάχου) - Μονή Ξηροποτάμου, Άγι

Image not found or type unknown

Όσιος Παύλος ο Ξηροποταμινός – 1870 μ.Χ. (Χείρ Β. ιερομονάχου) – Μονή Ξηροποτάμου, Άγιον Όρος – Στο ειλητάριο υπάρχει η επιγραφή: «Καμφθητι υιέ παντάναξ υψιμέδων,/ λιταίς τεκούσης εν τη Σταυρού υψώσει, / ευρείν δίδου τε, παύλαν των εναντίων/ ύς περ συνήξεν ο ζηλός σου ενταύθα / τευβθώσι λαμπρώς Σταυρός σου όταν λάμψη».

Άγιοι Στέφανος και Παύλος ο Ξηροποταμινός - μέσα του 18 αι. μ.Χ., Νέα Σκήτη Άγιον Όρος

Image not found or type unknown

Άγιοι Στέφανος και Παύλος ο Ξηροποταμινός – μέσα του 18 αι. μ.Χ., Νέα Σκήτη Άγιον Όρος

OLYMPUS DIGITAL CAMERA
Όσιος Παύλος ο Ξηροποταμινός

Πηγή: saint.gr